

nationale ombudsman

Rapport

Meerdere organisaties gaan niet goed om met inbeslaggenomen spullen

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klachten over de politie, het Openbaar Ministerie en Domeinen Roerende Zaken deels gegrond.

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Achtergrond	3
Wat is er gebeurd?	4
De inbeslagname	4
De strafzaak tegen Pascal	4
Wat is er met de voorwerpen gebeurd?	4
Klachten van Rita bij het OM en Domeinen	5
Wat is de klacht van Rita en Pascal bij de Nationale ombudsman?	5
Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?	6
Over de auto	6
Over de schoenen en de spijkerbroek	7
De schoenen	7
De broek	7
Over de koptelefoon en de overige kledingstukken	8
Over het navigatiesysteem	9
Over de klachtbehandeling	10
Door het OM	10
Door Domeinen	11
Antwoorden op onderzoeksvragen	11
Aanbevelingen	12
Bijlagen	13
Bijlage 1 De Bevindingen van de Nationale ombudsman	13
Bijlage 2 Lijst met voorwerpen waar de klacht over gaat	18
Bijlage 3 Relevante wet- en regelgeving	18

Inleiding

In dit onderzoek van de Nationale ombudsman gaat het over voorwerpen die de overheid bij een strafrechtelijk onderzoek in beslag heeft genomen uit de woning van Rita¹. Het onderzoek laat goed zien waar burgers tegenaan kunnen lopen als zij hiermee worden geconfronteerd. Als de overheid voorwerpen in beslag neemt, dan neemt zij die voorwerpen niet alleen uit handen van de burger, maar ook uit het zicht van die burger. Wat de politie, het Openbaar Ministerie (OM) en Domeinen Roerende Zaken met een inbeslaggenomen voorwerp doen, speelt zich grotendeels achter overheidsschermen af. De beslagprocedure is bovendien ingewikkeld, omdat er allerlei verschillende juridische regels van toepassing zijn. Hierdoor kan de burger in een doolhof terechtkomen waarbij het niet duidelijk is wat hij kan doen en bij wie hij daarvoor moet zijn. Daarom vindt de Nationale ombudsman het van groot belang dat de betrokken instanties de burger goed informeren en de mogelijkheid geven om zijn of haar procedurele kansen te benutten. De Nationale ombudsman is op basis van zijn onderzoek van oordeel dat de overheid dit in deze zaak niet voldoende heeft gedaan. Zij heeft de betrokken burgers, Rita en haar zoon, Pascal², geen eerlijke kans gegeven om hun procedurele kansen te benutten.

Het OM heeft in de loop van de procedure beslist om een van de in beslag genomen voorwerpen te (laten) vernietigen, vóórdat het Rita een eerlijke kans had gegeven om aan te tonen dat het van haar was. Het OM en de politie hebben ook meerdere voorwerpen aan een ander teruggegeven, zonder Rita en haar zoon hierover te informeren. Hierdoor hebben het OM en de politie Rita en haar zoon de kans ontnomen om hiertegen op te komen in een daarvoor bedoelde en kosteloze procedure bij de rechter. Verder heeft Domeinen een voorwerp vernietigd, dat aan Pascal kon worden teruggegeven. Domeinen heeft Pascal hierover een brief gestuurd. Daar heeft Pascal niet op gereageerd. Daarom heeft Domeinen het voorwerp vernietigd. Domeinen heeft niet stilgestaan bij de vraag of hij zich in dit geval meer moest inspannen om Pascal te bereiken. De ombudsman vindt dat Domeinen dit wel moet doen.

De ombudsman komt op basis van zijn onderzoek dan ook tot de conclusie dat de politie, het OM en Domeinen niet goed zijn omgegaan met de inbeslaggenomen voorwerpen en de informatieverstrekking hierover aan Rita en Pascal.

De Nationale ombudsman begint dit rapport met een korte toelichting op de beslagprocedure. Daarna geeft de Nationale ombudsman een samenvatting van wat er is gebeurd. Een uitgebreide beschrijving van wat er is gebeurd, staat in [bijlage 1](#). Na de samenvatting geeft de Nationale ombudsman een overzicht van de klachten van Rita. Tot slot geeft de Nationale ombudsman een oordeel over deze klachten.

Achtergrond

De politie kan bij een strafrechtelijk onderzoek een voorwerp bij een burger in beslag nemen. Dit betekent dat de politie het voorwerp meeneemt. Als de politie een voorwerp in beslag neemt dan haalt de politie dit dus uit de beschikkingsmacht van degene die het onder zich had. Daarna gaat dat voorwerp de beslagprocedure in. Het OM moet dan beslissen wat er met het voorwerp gebeurt. Het OM kan beslissen:

1. dat het voorwerp moet worden bewaard totdat de rechter daar een beslissing over neemt;
2. dat het voorwerp wordt vernietigd of verkocht;
3. dat het voorwerp wordt teruggegeven, aan degene bij wie het in beslag is genomen óf aan iemand anders.

Domeinen Roerende Zaken is de instantie die het voorwerp bewaart, vernietigt of verkoopt.

Kortweg komt de beslagprocedure er dus op neer dat de politie in beslag neemt, het OM beslist en Domeinen bewaart, verkoopt of vernietigt in opdracht van het OM.

¹ Fictieve naam

² Fictieve naam

Wat is er gebeurd?

De inbeslagname

In 2016 deed het OM een strafrechtelijk onderzoek naar Pascal, de zoon van Rita. Voor dit onderzoek werd in 2016 de woning van Rita doorzocht. Op dat moment verbleven Pascal en zijn toenmalige vriendin, Saskia³, ook in de woning van Rita. De politie heeft bij deze doorzoeking meerdere voorwerpen in beslag genomen, waaronder een auto, een koptelefoon, een navigatiesysteem en meerdere (dure) kledingstukken. De politie heeft deze voorwerpen op naam van de Pascal in beslag genomen. Dat betekent dat de politie Pascal heeft aangemerkt als 'beslagene'. In [bijlage 2](#) heeft de Nationale ombudsman een overzicht opgenomen van deze voorwerpen.

De strafzaak tegen Pascal

Het OM ging na de doorzoeking over tot vervolging van Pascal. De strafzaak is in eerste instantie behandeld door de rechtbank. In het voorjaar van 2017 heeft de rechtbank uitspraak gedaan. Pascal ging tegen de uitspraak van de rechtbank in beroep bij het gerechtshof. Het gerechtshof heeft de strafzaak behandeld en deed in het najaar van 2017 uitspraak. De rechtbank en het gerechtshof hebben Pascal allebei veroordeeld voor strafbare feiten waar Saskia het slachtoffer van was. Daarbij hebben de rechtbank en het gerechtshof ook beslissingen genomen over een deel van de in beslag genomen voorwerpen.

Wat is er met de voorwerpen gebeurd?

Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman blijkt dat de voorwerpen verschillende wegen hebben afgelegd binnen de beslagprocedure bij de politie, het OM en Domeinen. De Nationale ombudsman onderscheidt daarbij vier voorwerpenstromen: de auto (nr. 1 van bijlage I), de spijkerbroek en de schoenen (nr. 2 en 3), het navigatiesysteem (nr. 4) en de koptelefoon en de overige kledingstukken (nr. 5 t/m 11). De ombudsman geeft in deze samenvatting per voorwerpenstroom kort aan wat er met de voorwerpen is gebeurd.

De auto

De auto stond geregistreerd op naam van Rita. Het OM heeft de auto na de inbeslagname gestald bij Domeinen. Domeinen heeft de auto getaxeerd op een bedrag van € 1.500,-. Daarna vroeg het OM in de strafzaak van Pascal aan de rechtbank om te beslissen dat het OM de auto niet terug hoefde te geven aan Pascal of Rita. De rechtbank ging daarin mee. De officier van justitie gaf Domeinen vervolgens toestemming om de auto te verkopen. Domeinen verkocht de auto voor een bedrag van € 2.256,-. Het gerechtshof besliste daarna dat het OM de auto toch aan Rita moest geven. Omdat de auto inmiddels was verkocht, had Rita recht op een schadeloosstelling. Domeinen heeft deze schadeloosstelling vastgesteld op een bedrag van € 2.672,54. Dat bedrag bestaat uit het verkoopbedrag van de auto, het opgeld⁴ dat Domeinen in rekening heeft gebracht bij de koper en de wettelijke rente.

[Lees meteen het oordeel over de auto](#)

De spijkerbroek en de schoenen

De rechtbank heeft bij de behandeling van de strafzaak van Pascal ook een beslissing genomen over de spijkerbroek en de schoenen. De advocaat van Pascal heeft nog geprobeerd om met een bon aan te tonen dat de schoenen van Rita waren. Maar de rechtbank besliste dat de broek en de schoenen bewaard moesten blijven voor 'de rechthebbende' omdat zij niet kon vaststellen wie de eigenaar was. Daarna heeft Domeinen de broek en de schoenen nog een periode bewaard. Begin 2019 gaf het OM toestemming aan Domeinen om

³ Fictieve naam

⁴ De opgeldkosten dekken de verkoopkosten van Domeinen. Dat is 15 procent van de verkoopwaarde en die wordt in rekening gebracht bij de koper.

deze kledingstukken te vernietigen of te verkopen. Op grond van die toestemming heeft Domeinen de schoenen en de broek kort daarna vernietigd.

[Lees meteen het oordeel over de spijkerbroek en de schoenen](#)

De overige kleding en de koptelefoon

Op een bepaald moment in het najaar van 2016 stuurde een medewerkster van het OM een bericht naar de politie over het beslag. In dat bericht staat dat de officier van justitie akkoord was met 'het teruggeven van de kleding en koptelefoon' aan Saskia, de ex-vriendin van Pascal. Naar aanleiding van dat bericht heeft de politie een gedeelte van de voorwerpen in september 2016 aan Saskia gegeven. Dat ging onder andere om de koptelefoon.

Uit het registratiesysteem van de politie blijkt verder dat de politie in april 2017 'een roze jasje, een witte leren tas, een bruine kokerrok, een zwarte jas, een zwarte damesjas en een grijze damesjas' aan Saskia heeft gegeven. Deze voorwerpen komen qua omschrijving overeen met de kleding die de politie uit de woning van Rita heeft meegenomen ([bijlage 2](#) nr. 5 t/m 12).

[Lees meteen het oordeel over de overige kleding en de koptelefoon](#)

Het navigatiesysteem

In februari 2019 heeft de officier van justitie aan Domeinen opdracht gegeven om het navigatiesysteem terug te geven aan Pascal. Domeinen heeft op dezelfde dag een (niet-aangetekende) brief verzonden aan Pascal. Dit bericht stuurde Domeinen naar het adres waar Pascal op dat moment in de Basisregistratie Personen (BRP) stond geregistreerd. In die brief stond dat Pascal het navigatiesysteem kon ophalen bij Domeinen. Pascal heeft het navigatiesysteem niet opgehaald. Uiteindelijk heeft Domeinen het navigatiesysteem in mei 2019 vernietigd.

[Lees meteen het oordeel over het navigatiesysteem](#)

Klachten van Rita bij het OM en Domeinen

Rita heeft bij het OM en Domeinen geklaagd over de manier waarop zij zijn omgegaan met het beslag. Het OM en Domeinen hebben de klacht van Rita allebei ongegrond verklaard.

[Lees meteen het oordeel over de klachtbehandeling](#)

Wat is de klacht van Rita en Pascal bij de Nationale ombudsman?

Rita zegt dat zij en Pascal eigenaar waren van de voorwerpen die in beslag zijn genomen. Daarom vindt zij dat zij en Pascal de voorwerpen terug moesten krijgen. Rita klaagt er mede namens Pascal over dat de politie, het OM en Domeinen de voorwerpen niet aan haar of Pascal hebben (terug)gegeven. Ook klaagde Rita over de hoogte van de schadeloosstelling die zij voor de auto ontving. Volgens Rita was haar auto veel meer waard.

Voor zijn onderzoek heeft de Nationale ombudsman aan de hand van de klachten van Rita en Pascal de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

Zijn de politie, Domeinen Roerende Zaken en het Openbaar Ministerie op een behoorlijke manier omgegaan met de voorwerpen die de politie bij Pascal in beslag heeft genomen?

Hebben deze instanties de klachten van Rita op een behoorlijke wijze behandeld?

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

Over de auto

Wat staat in de wet?

In de wet⁵ is geregeld dat het OM toestemming aan Domeinen mag geven om een in beslag genomen voorwerp te vernietigen of te verkopen, voordat de rechter daar een definitieve beslissing over heeft genomen. Dat mag het OM doen als de waarde van een voorwerp tussen de € 600,- en € 3.000,- ligt. Dit is zo geregeld om het aantal voorwerpen dat Domeinen moet bewaren en de kosten die dat veroorzaakt, te beperken.

In de wet is ook geregeld wat de overheid moet doen als de rechter daarna beslist dat het voorwerp aan iemand moet worden teruggegeven. Als Domeinen een voorwerp niet meer kan teruggeven omdat het is verkocht of vernietigd, moet Domeinen de rechthebbende een schadeloosstelling uitkeren. De wet⁶ schrijft voor dat Domeinen bij de vaststelling van de hoogte daarvan moet uitgaan van de prijs die het voorwerp bij verkoop heeft opgebracht of redelijkerwijze zou hebben opgebracht (de taxatiewaarde). Het gaat dus niet om de kosten die iemand moet maken om het voorwerp opnieuw te kopen (de vervangingswaarde).

Was de taxatie transparant?

De Nationale ombudsman toetst klachten over de waarde die Domeinen bij taxatie toekent aan inbeslaggenomen auto's aan het vereiste van transparantie. Dat houdt in dat de overheid open en voorspelbaar is in haar handelen, zodat het voor de burger duidelijk is waarom de overheid bepaalde dingen doet. Uit het taxatierapport blijkt op grond waarvan Domeinen de waarde van de auto heeft bepaald. Domeinen heeft onder meer rekening gehouden met het soort auto, het bouwjaar, de kilometerstand en de staat van de auto. De Nationale ombudsman is gelet hierop van oordeel dat Domeinen hiermee aan de eis van transparantie heeft voldaan.

Mocht het OM de auto laten verkopen?

Gelet op de waarde die Domeinen bij de taxatie aan de auto had toegekend (€ 1.500,-), mocht de officier van justitie aan Domeinen toestemming geven om de auto te verkopen, voordat het gerechtshof besliste wat er met de auto moest gebeuren.

Was de schadeloosstelling redelijk?

Voor de vaststelling van de hoogte van de schadeloosstelling moest Domeinen uitgaan van de taxatiewaarde óf de verkoopopbrengst van de auto. Domeinen is hierbij uitgegaan van de hoogste waarde. Dat was de verkoopwaarde. Die heeft Domeinen verhoogd met het opgeld en de wettelijke rente. De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat de hoogte van de schadeloosstelling redelijk was.

Wat is de tussenconclusie van de Nationale ombudsman over de auto?

De Nationale ombudsman begrijpt dat de schadeloosstelling die Rita heeft ontvangen een schrale troost is. Maar het OM en Domeinen hebben de werkwijze gevolgd die de wet voorschrijft. De Nationale ombudsman ziet geen omstandigheden op basis waarvan zij van deze werkwijze hadden moeten afwijken. De ombudsman is alles bij elkaar van oordeel dat het OM en Domeinen op een behoorlijke manier zijn omgegaan met het beslag op de auto.

[Ga terug naar de samenvatting](#)

⁵ Artikel 117 van het Wetboek van Strafvordering en artikel 10 van het Besluit inbeslaggenomen voorwerpen. Zie bijlage 3 [Relevante wet- en regelgeving](#)

⁶ Artikel 118 van het Wetboek van Strafvordering. Zie bijlage 3 [Relevante wet- en regelgeving](#).

Over de schoenen en de spijkerbroek

Het optreden van Domeinen

De Nationale ombudsman is van oordeel dat Domeinen bij de afwikkeling van het beslag op de broek en de schoenen behoorlijk handelde. In dit geval kreeg Domeinen de opdracht van het OM om deze voorwerpen te vernietigen. Gelet op haar taak kon van Domeinen niet anders worden verwacht dan dat zij die opdracht uitvoerde.

Het optreden van het OM

De schoenen

Tijdens het onderzoek van de ombudsman liet het OM in zijn reactie op de klachten weten dat het Rita bij nader inzien alsnog als rechthebbende van de schoenen aanmerkt. En dat het Rita een compensatie aanbiedt voor de vernietiging van deze schoenen. De Nationale ombudsman stemt in met deze reactie en laat dit punt verder buiten beschouwing bij de beoordeling van de klacht van Rita.

De broek

Het toetsingskader

De Nationale ombudsman toetst de manier waarop het OM en Domeinen zijn omgegaan met het beslag op de broek aan het behoorlijkheidsvereiste van fair play. Het behoorlijkheidsvereiste van fair play houdt in dat de overheid de burger de mogelijkheid geeft om zijn procedurele kansen te benutten. De overheid zorgt daarbij voor een eerlijke gang van zaken. Dit houdt ook in dat de overheid een open houding heeft waarbij de burger de gelegenheid krijgt zijn standpunt en daarbij horende feiten naar voren te brengen en te verdedigen en het daaraan tegenovergestelde standpunt te bestrijden (hoor en wederhoor). De overheidsinstantie speelt daarbij open kaart en geeft actief informatie over de procedurele mogelijkheden die de burger kan benutten.

Het OM liet de Nationale ombudsman weten dat het beoordeelt of iemand als rechthebbende moet worden aangemerkt als iemand zich bij hem meldt en stelt dat hij of zij rechthebbende is. Hoe het OM hierop beslist is niet in beleid vastgelegd. In de regel zal het OM degene die stelt rechthebbende te zijn vragen om dit te onderbouwen.

Bij Rita reageerde het OM in eerste instantie niet op haar verzoek om de auto én de in beslag genomen voorwerpen aan haar terug te geven. Pas nadat Rita een klacht indiende, reageerde het OM voor het eerst op haar verzoek. Dat was nog voordat het OM aan Domeinen de opdracht gaf om de broek te vernietigen. In zijn reactie op de klacht liet het OM haar voor het eerst weten dat het vond dat Rita niet had aangetoond dat zij de rechthebbende van de broek was. Tot dat moment was het bij Rita niet bekend dat het OM de broek om die reden niet aan Rita gaf. Daarom had het OM Rita op dat moment actief de gelegenheid moeten geven om haar stelling, dat zij rechthebbende is, alsnog te onderbouwen. Zoals het OM dat volgens zijn zeggen in de regel ook doet. Het valt niet in te zien waarom het OM dat bij Rita niet heeft gedaan. Door dat na te laten heeft het OM eraan bijgedragen dat Rita haar procedurele mogelijkheden niet volledig heeft kunnen benutten. Hiermee heeft het OM gehandeld in strijd met het behoorlijkheidsvereiste van fair play.

Tussenconclusie over de broek

Op grond van het voorgaande komt de ombudsman tot de conclusie dat het OM niet op een behoorlijke manier is omgegaan met het beslag op de spijkerbroek.

[Ga terug naar de samenvatting](#)

Over de koptelefoon en de overige kledingstukken

Geen goede organisatie

In zijn rapport uit 2016⁷ heeft de Nationale ombudsman uitgebreid aandacht gevraagd voor een goede registratie van inbeslaggenomen voorwerpen. In dit onderzoek blijkt opnieuw waarom dit van groot belang is. Hoewel het onderzoek van de Nationale ombudsman hier niet direct op was gericht, is het hem opgevallen dat het OM en de politie de behandeling van het beslag niet voldoende duidelijk hebben geregistreerd. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het bericht van de OM-medewerker over de toestemming van de officier van justitie om de 'kleding en koptelefoon' aan Saskia te geven. Uit dit bericht blijkt niet om welke kleding het gaat. Dat is in dit geval onduidelijk omdat er meerdere kledingstukken in beslag waren genomen. Ook de registratie van de politie van de teruggave van meerdere voorwerpen aan Saskia in april 2017 is niet duidelijk. Uit deze registratie blijkt niet om welke inbeslaggenomen voorwerpen dat precies gaat. En ook niet op basis waarvan de politie die voorwerpen toen aan Saskia heeft gegeven. Tekenend hiervoor is ook dat de politie en het OM elkaar tegenspreken als gaat om de vraag wie de opdracht heeft gegeven om de kleding aan Saskia te geven.

Door deze gebrekkige registratie heeft de Nationale ombudsman uitgebreid en langdurig onderzoek moeten doen naar de vraag wat er precies met de koptelefoon en de overige kledingstukken is gebeurd. Hoewel uit dat onderzoek uiteindelijk niet duidelijk is gebleken wat hiervoor de aanleiding is geweest, is dus wel gebleken dat de politie de kleding en de koptelefoon aan Saskia heeft gegeven.

Het toetsingskader

De ombudsman toetst de manier waarop het OM en de politie met de kledingstukken en de koptelefoon zijn omgegaan ook aan het behoorlijkheidsvereiste van fair play.⁸

Wat staat in de wet?

Volgens de regels die gelden voor de beslagprocedure beslist het OM over inbeslaggenomen voorwerpen. Het OM kan beslissen om het beslag te beëindigen en een voorwerp terug te geven. Het uitgangspunt is dan dat het voorwerp wordt teruggegeven aan degene bij wie het in beslag is genomen, de beslagene. In deze zaak was dat Pascal.

Het OM kan van dit uitgangspunt afwijken als de beslagene schriftelijk heeft laten weten dat hij het voorwerp niet terug hoeft te hebben. Hij doet dan afstand van het voorwerp. Als de beslagene geen afstand van het voorwerp doet, kan het OM het voorwerp alsnog aan een ander geven. Maar dan moeten zij de beslagene daarover wel van tevoren informeren. Zodat die de kans krijgt om daar bezwaar tegen te maken bij de rechter.⁹ Hiervoor bestaat een speciale procedure, de zogenaamde beklagprocedure. Bij die procedure beslist de rechter wie in dat geval als rechthebbende van het voorwerp moet worden aangemerkt. Het is niet de bedoeling en ook niet de taak van de overheid om zich binnen de beslagprocedure verder te mengen in de vraag wie recht heeft op een in beslag genomen voorwerp.

Het optreden van de politie en het OM

Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman is niet gebleken dat Pascal afstand van de voorwerpen heeft gedaan. Daarom had Pascal op de hoogte gebracht moeten worden over het voornemen om de kleding en de koptelefoon aan Saskia te geven. Het is niet duidelijk geworden of het OM of de politie heeft beslist om de kleding en de koptelefoon aan Saskia te geven. Maar het staat wel vast dat Pascal hier niet over is geïnformeerd.

De Nationale ombudsman vindt bovendien dat het OM of de politie ook Rita hiervan op de hoogte had moeten brengen. De politie heeft de voorwerpen meegenomen uit de woning van Rita. Zij liet het OM voor september 2016 weten dat zij de inbeslaggenomen voorwerpen terug wilde hebben. Dat had voor het OM en

⁷ 'Waar is mijn auto? Onderzoek over de uitvoeringspraktijk van inbeslagname van voorwerpen', rapportnummer 2016/075, www.nationaleombudsman.nl

⁸ Zie de beschrijving van het behoorlijkheidsvereiste van fair play in het hoofdstuk [Over de schoenen en de broek](#)

⁹ Artikel 116, tweede lid en derde lid van het Wetboek van Strafvordering Zie bijlage 3 [Relevante wet- en regelgeving](#).

de politie aanleiding moeten zijn om open kaart met Rita te spelen en haar actief te informeren over het voornemen om een deel van de voorwerpen aan Saskia te geven.

Het OM en de politie hebben Rita en Pascal niet van tevoren geïnformeerd over het voornemen om de voorwerpen aan Saskia te geven. Hiermee hebben het OM en de politie Rita en Pascal dus de mogelijkheid ontnomen om hierover te klagen in de laagdrempelige en kosteloze beklagprocedure bij de rechter. Daarmee hebben zij Rita en Pascal dus de mogelijkheid onthouden om die procedurele kans te benutten. Nu staan Rita en Pascal feitelijk met lege handen. De enige mogelijkheid die zij nog hebben, is een procedure bij de civiele rechter. Dit is een procedure die veel minder laagdrempelig is dan de beklagprocedure en die bovendien kosten met zich meebrengt. Daarom is het niet reëel om van hen te verwachten dat zij die weg nog belopen.

Dat Pascal is veroordeeld voor strafbare feiten waar Saskia het slachtoffer van is, maakt wat hierboven staat niet anders. Ook iemand die is veroordeeld voor een strafbaar feit moet gebruik kunnen maken van zijn procedurele mogelijkheden.

Hiermee zegt de Nationale ombudsman overigens niet dat Rita en Pascal de rechthebbenden van deze voorwerpen zijn. Het is niet aan de Nationale ombudsman om dat te bepalen. Het was aan de rechter om dat te doen in de genoemde beklagprocedure.

Tussenconclusie over de kleding en de koptelefoon

De Nationale ombudsman is gelet op het voorgaande van oordeel dat het OM en de politie hebben gehandeld in strijd met het behoorlijksvereiste van fair play. Dat betekent dus dat het OM en de politie niet op een behoorlijke manier zijn omgegaan met het beslag op de kleding en de koptelefoon.

[Ga terug naar de samenvatting](#)

Over het navigatiesysteem

Het OM gaf Domeinen de opdracht om het navigatiesysteem terug te geven aan Pascal. Na de opdracht van het OM, stuurde Domeinen Pascal een (niet-aangetekende) brief aan het adres waarop Pascal in de BRP stond geregistreerd. Met die brief informeerde Domeinen Pascal dat hij het navigatiesysteem kon ophalen. Pascal reageerde niet binnen drie maanden op deze brief. Volgens haar vaste procedure heeft Domeinen het navigatiesysteem daarna automatisch vernietigd.

Het toetsingskader

De Nationale ombudsman toetst de manier waarop Domeinen is omgegaan met het beslag op het navigatiesysteem aan het behoorlijksvereiste van goede informatieverstrekking. Dit houdt in dat de overheid ervoor zorgt dat de burger de juiste informatie krijgt en dat deze informatie klopt en volledig en duidelijk is.

Wie is verantwoordelijk?

Domeinen stelt zich op het standpunt dat het niet aan haar is om een afweging te maken als het gaat om de vraag in hoeverre zij zich inspant om de burger te bereiken. Domeinen vindt dat de officier van justitie die afweging moet maken. Maar de wet geeft Domeinen de vrijheid en de verantwoordelijkheid om zelf te bepalen welke inspanning zij levert om een rechthebbende te informeren. Volgens de wetgever is het uitgangspunt dat van de bewaarder voldoende inspanning mag worden verwacht om de bekende rechthebbende op de hoogte te brengen dat hij het voorwerp kan ophalen.¹⁰

¹⁰ Nota van Toelichting Besluit van 27 december 1995, houdende vaststelling van een algemene maatregel van bestuur tot uitvoering van de artikelen 117, eerste tot en met derde lid, en 118 van het Wetboek van Strafvordering betreffende de bewaring van inbeslaggenomen voorwerpen (Besluit inbeslaggenomen voorwerpen).

Moet Domeinen meer doen?

Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman blijkt dat Domeinen niet kijkt of er aanleiding is om meer actie te ondernemen om de rechthebbende te bereiken als diegene niet reageert op een ophaalbericht. De Nationale ombudsman kan zich erin vinden dat Domeinen in eerste instantie alleen een niet-aangetekende brief stuurt aan de rechthebbende. Maar de Nationale ombudsman verwacht wel dat Domeinen zich onder bepaalde omstandigheden verder inspant om er voor te zorgen dat de burger de informatie krijgt. Het kan namelijk niet worden uitgesloten dat dit bericht de rechthebbende niet bereikt. Dat brengt in elk geval met zich mee dat Domeinen een afweging maakt of zij verdere actie moet ondernemen als een rechthebbende niet op de brief reageert. Domeinen moet daarbij zoveel als mogelijk betrekken wat de waarde van een voorwerp is en of het voorwerp uniek en onvervangbaar is¹¹. De Nationale ombudsman is van oordeel dat dit soort voorwerpen rechtvaardigen dat Domeinen meer inspanning verricht om de rechthebbende te informeren. De schade die de rechthebbende lijdt als hij/zij het bericht van Domeinen misloopt is dan namelijk ook hoger.

Daarbij staan Domeinen middelen ter beschikking, die relatief weinig inspanning vergen, zoals het sturen van een tweede brief, een aangetekende brief of eventueel het leggen van telefonisch contact met de rechthebbende. Dat is een werkwijze die op andere momenten in de beslagketen, bijvoorbeeld bij het beslaghuis van de politie, ook wordt toegepast.

Tussenconclusie over het navigatiesysteem

Domeinen heeft bij de afwikkeling van het beslag op het navigatiesysteem van Pascal in het geheel geen afweging gemaakt of het meer moest doen om Pascal te bereiken. Daarmee heeft Domeinen gehandeld in strijd met het behoorlijkheidsvereiste goede informatieverstrekking. Dat brengt de ombudsman tot de conclusie dat Domeinen niet op een behoorlijke manier is omgegaan met het beslag op het navigatiesysteem.

[Ga terug naar de samenvatting](#)**Over de klachtbehandeling**

In november 2017 diende Rita een klacht in bij het OM en in 2019 bij Domeinen over de afhandeling van de in beslag genomen voorwerpen. Bij het OM klaagde zij erover dat het OM de voorwerpen niet aan haar had teruggegeven. Ook klaagde zij erover dat het OM niet had gereageerd op haar verzoek uit september 2016, om de in beslag genomen voorwerpen en de auto terug te krijgen. Bij Domeinen klaagde zij over de hoogte van de schadeloosstelling voor de auto.

Door het OM*Het toetsingskader*

De Nationale ombudsman toetst de manier waarop het OM de klacht van Rita heeft behandeld aan het behoorlijkheidsvereiste van goede voorbereiding. Dit vereiste houdt in dat de overheid alle informatie verzamelt die van belang is om een weloverwogen beslissing te nemen. De Nationale ombudsman heeft in zijn Ombudsvisie op Professionele Klachtbehandeling uitgewerkt wat burgers van klachtbehandeling door een overheidsinstantie mogen verwachten.¹² Voor de beoordeling van deze klacht kijkt de ombudsman in het bijzonder naar de mate waarin de instantie de klacht heeft onderzocht. Het onderzoek moet erop gericht zijn de feiten te achterhalen die relevant en nodig zijn om een standpunt in te nemen over de klacht. Het gaat erom vast te stellen wat er is gebeurd.¹³ Daarbij moet de overheidsinstantie in ieder geval alle relevante informatie verzamelen die zij voorhanden heeft of die zij op een eenvoudige manier kan verkrijgen.

¹¹ Zie ook het rapport van de Nationale ombudsman met rapportnummer 2019/040 over de verkoop van vinylplaten.

¹² Rapport 2018/005. Zie ook www.nationaleombudsman.nl/overheidsprofessionals/klachtbehandeling.

¹³ Rapport Nationale ombudsman 2021/002, Professionele klachtbehandeling door de politie, een onderzoek naar klachtbehandeling door de politie', www.nationaleombudsman.nl.

Wat heeft het OM bij de klachtbehandeling gedaan?

Het OM bood Rita zijn excuses aan voor het feit dat het niet had gereageerd op haar eerdere verzoek. Verder liet het OM Rita weten dat het niet kon achterhalen wie de politie opdracht heeft gegeven om de kleding in april 2017 aan Saskia te geven. Het OM kon slechts vaststellen dat de officier van justitie kort daarvóór, in maart, voor 'alle kledingstukken' had beslist dat deze moesten worden bewaard bij Domeinen. Het OM had gelet op die informatie geen aanleiding om te veronderstellen dat het op dat punt onrechtmatig of onbehoorlijk had gehandeld. Het OM verklaarde de klacht van Rita mede op basis daarvan ongegrond.

Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman is gebleken dat het OM en de politie meer informatie hadden over wat er precies met de kleding is gebeurd. Zo bleek tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman bijvoorbeeld dat de kleding die de officier van justitie in maart 2017 liet deponeren bij Domeinen andere kleding betrof dan die aan Saskia is gegeven. De verwijzing van het OM naar de beslissing van de officier van justitie van maart 2017 was dus niet terecht.

Verder bleek tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman dat een medewerker van de officier van justitie een bericht over de voorwerpen aan de politie had gestuurd. En dat de politie een registratie had gemaakt met een omschrijving van de voorwerpen die aan Saskia zijn gegeven. Deze informatie had het OM tot haar beschikking of was voor het OM via de politie op een redelijk eenvoudige manier te verkrijgen. Daarom had het OM deze informatie ook moeten verzamelen en betrekken bij de behandeling van de klacht van Rita. Dan had het OM een betere basis gehad voor een goede reactie op de klacht en was het voor Rita in elk geval duidelijker geworden wat er is gebeurd.

Tussenconclusie over de manier waarop het OM de klacht heeft behandeld

De Nationale ombudsman heeft vastgesteld dat het OM niet voldoende informatie heeft verzameld bij de behandeling van de klacht. De Nationale ombudsman komt op grond hiervan dan ook tot het oordeel dat het OM zijn reactie op de klacht van Rita niet goed heeft voorbereid.

Door Domeinen

De reactie van Domeinen op de klacht van Rita was volledig en voldoende gemotiveerd. De Nationale ombudsman komt op basis van zijn onderzoek dan ook tot de conclusie dat de manier waarop Domeinen de klachten van Rita heeft behandeld behoorlijk was.

[Ga terug naar de samenvatting](#)

Antwoorden op onderzoeksvragen

Op basis van zijn onderzoek komt de Nationale ombudsman tot de conclusie dat:

- De politie, Domeinen Roerende Zaken en het Openbaar Ministerie niet op een behoorlijke manier zijn omgegaan met de voorwerpen die de politie bij Pascal in beslag heeft genomen. Het OM en Domeinen zijn behoorlijk omgegaan met het beslag op de auto. Maar het OM is niet behoorlijk omgegaan met het beslag op de broek, Domeinen is niet behoorlijk omgegaan met het beslag op het navigatiesysteem en het OM en de politie zijn niet behoorlijk omgegaan met het beslag op de koptelefoon en de overige kleding.
- Het OM de klacht van Rita niet op een behoorlijke wijze heeft behandeld.

Verder heeft de Nationale ombudsman met instemming kennisgenomen van de reactie van het OM op de klacht van Rita over de vernietiging van de schoenen.

De Nationale ombudsman acht de klacht van Rita gelet hierop gedeeltelijk gegrond, wegens schending van de behoorlijkheidsvereisten van fair play, goede informatieverstrekking en goede voorbereiding.

Aanbevelingen

Naar aanleiding van het oordeel van de Nationale ombudsman over de klachten van Rita doet de Nationale ombudsman de politie, het OM en Domeinen een aantal aanbevelingen. De Nationale ombudsman:

- beveelt het OM aan om Rita uit coulance een gebaar te maken in de vorm van een kleine financiële vergoeding voor de gang van zaken rondom de broek. Gelet op het tijdsverloop kan niet meer van Rita worden verwacht dat zij alsnog aantoont dat zij de rechthebbende van de spijkerbroek is;
- beveelt het OM en/of de politie aan om Rita en Pascal een tegemoetkoming te bieden voor het feit dat zij niet in de beklagprocedure hebben kunnen opkomen tegen de teruggave van de kleding en de koptelefoon aan een ander. De Nationale ombudsman beveelt het OM en de politie aan om voor deze tegemoetkoming aansluiting te zoeken bij de Aanwijzing Slachtofferrechten van het OM. In deze Aanwijzing staat dat een benadeelde partij een verzoek om een tegemoetkoming kan doen als deze zich door een fout van het OM niet heeft kunnen voegen in het strafproces.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

Bijlagen

Bijlage 1

De Bevindingen van de Nationale ombudsman

Wat is er met de auto gebeurd?

Stalling en taxatie bij Domeinen

De auto stond op naam van Rita. De auto is kort na de doorzoeking van de woning van Rita naar Domeinen gebracht. Domeinen heeft de auto getaxeerd. Domeinen heeft de manier waarop zij de auto heeft getaxeerd vastgelegd in een taxatierapport. Hieruit blijkt dat Domeinen bij het vaststellen van de taxatiewaarde onder meer rekening heeft gehouden met het soort auto, het bouwjaar, de kilometerstand en de staat van de auto. Domeinen schatte de waarde van de auto bij de taxatie op grond hiervan op € 1.500,-. Daarna heeft Domeinen de auto gestald.

Uitspraak rechtbank over auto

Het OM ging na de doorzoeking over tot vervolging van Pascal. Bij de behandeling van de strafzaak van Pascal vroeg de officier van justitie aan de rechtbank om de auto verbeurd te verklaren. Dat is een bijkomende straf die de rechter kan opleggen. Als de rechter een voorwerp verbeurd verklaart, krijgt degene van wie dat voorwerp is dat voorwerp niet terug. De overheid kan het voorwerp dan verkopen of vernietigen. In het voorjaar van 2017 heeft de rechtbank uitspraak gedaan. De rechtbank verklaarde de auto in haar uitspraak verbeurd. Pascal was het niet eens met de uitspraak. Daarom ging hij tegen deze uitspraak in beroep bij het gerechtshof.

Machtiging tot vervreemding en verkoop

Na de uitspraak van de rechtbank gaf de officier van justitie een zogenaamde machtiging tot vervreemding van de auto aan Domeinen. Met deze machtiging gaf de officier van justitie Domeinen toestemming om de auto te verkopen of te vernietigen. In juli 2017 heeft Domeinen de auto bij een openbare veiling verkocht voor € 2.256,-.

Uitspraak gerechtshof

Het gerechtshof heeft de strafzaak behandeld en deed in het najaar van 2017 uitspraak. In zijn uitspraak nam het gerechtshof een andere beslissing over de auto dan de rechtbank. Het gerechtshof besliste dat de auto aan Rita moest worden teruggegeven.

Schadeloosstelling

Omdat de auto inmiddels was verkocht, kon Domeinen de auto niet teruggeven aan Rita. Daarom gaf Domeinen een schadeloosstelling van in totaal € 2.672,54 aan Rita. Dat bedrag bestaat uit het verkoopbedrag van de auto, het opgeld dat Domeinen in rekening heeft gebracht bij de koper en de wettelijke rente.

Wat is er met de spijkerbroek en de schoenen gebeurd?

Bewaring

In maart 2017 gaf de officier van justitie de opdracht om de spijkerbroek en de schoenen in bewaring te geven bij Domeinen.

Uitspraken van rechtbank en gerechtshof

Bij de behandeling van de strafzaak door de rechter heeft de advocaat van Pascal een kopie van de aankoopbon van de schoenen aan de rechtbank gegeven. Daaruit blijkt dat die schoenen met een creditcard van Rita zijn betaald.

Daarna heeft de rechtbank een beslissing genomen over de spijkerbroek en de schoenen. Bij haar uitspraak liet de rechtbank weten dat het voor de rechtbank onvoldoende duidelijk is geworden wie de rechthebbende van deze kledingstukken was. De rechtbank bepaalde daarom dat de broek en de schoenen moesten worden bewaard voor de rechthebbende. Het gerechtshof heeft in hoger beroep dezelfde beslissing genomen over deze kledingstukken als de rechtbank.

Bewaring en Vernietiging

Na de uitspraak van het gerechtshof heeft Domeinen de kledingstukken nog een periode bewaard voor de rechthebbende. In die periode heeft zich niemand bij Domeinen gemeld die aangaf dat hij of zij de rechthebbende was.

Bij de behandeling van de klacht van Rita liet het OM Rita weten dat het haar niet als rechthebbende van de broek en de schoenen zag. Dat was begin 2018.

In januari 2019 gaf het OM aan Domeinen toestemming om de kledingstukken te vernietigen of te verkopen. Op grond van die toestemming heeft Domeinen de schoenen en de broek kort daarna vernietigd.

Wat is er met de overige kleding en de koptelefoon gebeurd?

Bericht van medewerkster officier van justitie

Uit het strafdossier van de strafzaak van Pascal blijkt dat een medewerkster van het OM een bericht naar de politie stuurde over het beslag. Het is voor de ombudsman niet duidelijk geworden wanneer deze medewerkster dit bericht precies heeft verstuurd. In het bericht staat dat de officier van justitie akkoord was met 'het teruggeven van de kleding en koptelefoon' aan Saskia. Vervolgens heeft de politie een gedeelte van de voorwerpen op 1 september 2016 aan Saskia gegeven. Het ging onder andere om de koptelefoon.

Teruggave kleding aan ex-vriendin

Uit het registratiesysteem van de politie blijkt dat de politie op 20 april 2017 'een roze jasje, een witte leren tas, een bruine kokerrok, een zwarte jas van het merk G, een zwarte damesjas van het merk H en een grijze damesjas' aan Saskia heeft gegeven. Deze voorwerpen komen qua omschrijving overeen met de voorwerpen waar Rita over klaagt ([bijlage 2](#) nr. 5 t/m 12).

Wat is er met het navigatiesysteem gebeurd?

Beslissing teruggave aan zoon

In maart 2017 heeft het OM besloten om het navigatiesysteem op te slaan bij Domeinen. Begin 2019 heeft de officier van justitie aan Domeinen de opdracht gegeven om het navigatiesysteem terug te geven aan Pascal.

Vernietiging

Domeinen heeft in februari 2019 een (niet-aangetekende) brief verzonden aan Pascal. In die brief stond dat Pascal het navigatiesysteem kon ophalen bij Domeinen. Dit bericht stuurde Domeinen naar het adres waar Pascal op dat moment in de Basisregistratie Persoonsgegevens (BRP) stond geregistreerd. Pascal heeft het navigatiesysteem niet opgehaald. Uiteindelijk heeft Domeinen het navigatiesysteem in mei 2019 vernietigd.

Wat heeft Rita richting het OM gedaan?

Op 10 augustus 2016 ontving Rita een brief van de griffier van de rechter-commissaris. In deze brief staat dat de officier de bevoegde autoriteit was voor de afhandeling van de in beslag genomen voorwerpen. Voor vragen over de in beslag genomen voorwerpen verwees de griffier van de rechter-commissaris naar de officier van justitie.

Begin september 2016 heeft Rita de officier van justitie met een e-mailbericht verzocht om de 'in beslag genomen voorwerpen en de auto' terug te krijgen. Enkele dagen daarna stuurde een medewerkster van het OM haar een ontvangstbevestiging van dit verzoek en liet haar weten dat het verzoek in behandeling zou worden genomen. Daarna heeft het OM niet meer gereageerd op dit verzoek.

Wat was de oorspronkelijke klacht?

In november 2017 diende Rita een klacht in bij het OM en Domeinen over de afhandeling van de in beslag genomen voorwerpen. Bij het OM klaagde zij erover dat het OM de voorwerpen niet aan haar had teruggegeven. Ook klaagde zij erover dat het OM niet had gereageerd op haar verzoek van september 2016. Bij Domeinen klaagde zij over de hoogte van de schadeloosstelling. De auto was volgens haar veel meer waard.

Welke reactie komt er op de klacht?

Het OM reageerde begin 2018 met een brief op de klacht. Het OM verklaarde de klacht van Rita over het feit dat het OM niet heeft gereageerd op het verzoek van Rita van 4 september 2016 gegrond en bood Rita hiervoor zijn excuses aan. Verder reageerden zowel het OM als Domeinen op de klachten over het beslag zelf. Hieronder volgen voor de verschillende voorwerpen de reacties van het OM en Domeinen.

Over de auto

Het OM en Domeinen hebben allebei gereageerd op de klacht van Rita over de auto.

De reactie van het Openbaar Ministerie

Het OM verklaarde de klacht van Rita over het niet terugkrijgen van de auto ongegrond. Het OM legde Rita uit dat in de wet staat dat het OM kan beslissen om een voorwerp dat in beslag is genomen te laten verkopen of vernietigen. Dit kan het OM doen vóórdat de rechter hier een definitieve beslissing over heeft genomen. Dat kan het OM beslissen als de waarde van het goed op een eenvoudige wijze kan worden bepaald. In de wet staat daarover dat daaronder ook auto's met een waarde van tussen de € 600,- en € 3.000,- vallen. Domeinen had de waarde van de auto getaxeerd op € 1.500,-. Daarom viel de auto binnen deze categorie van voorwerpen en mocht het OM Domeinen toestemming geven om de auto te verkopen. Dit is zo geregeld om het aantal voorwerpen dat door Domeinen wordt bewaard en de kosten die dat heeft te beperken.

De reactie van Domeinen Roerende Zaken

Domeinen verklaarde de klacht van Rita ook ongegrond. Domeinen liet Rita weten dat zij de auto mocht verkopen toen Domeinen hiervoor toestemming van de officier van justitie kreeg. Na de verkoop van de auto bleek dat het gerechtshof had bepaald dat de instanties de auto (alsnog) moesten teruggeven aan Rita. In dat geval moet Domeinen een geldbedrag uitkeren aan de rechthebbende. De wet bepaalt dat voor de hoogte van de uitkering moet worden uitgegaan van de waarde die het voorwerp bij verkoop heeft opgebracht of redelijkerwijs zou hebben opgebracht. Dat is een andere waarde dan de aanschaf- of vervangingswaarde. Voor de auto van Rita was een taxatiewaarde van € 1.500,- vastgesteld en de verkoopopbrengst was € 2.256,-. Domeinen vond de vergoeding van € 2.672,54 daarom een redelijk bedrag.

Over de spijkerbroek en de schoenen

De reactie van het Openbaar Ministerie

Het OM verklaarde deze klacht van Rita ook ongegrond. Het OM stelde zich op het standpunt dat Rita niet heeft bewezen dat zij de rechtmatige eigenaar was van de broek en de schoenen. De rechtbank en het gerechtshof hebben dat ook niet vastgesteld bij de behandeling van de strafzaak van Pascal. Er was dus geen rechterlijke uitspraak op grond waarvan het OM de broek en de schoenen aan Rita had moeten geven. Daarom verklaarde het OM de klacht van Rita, dat de broek en de schoenen niet aan haar zijn teruggegeven, ongegrond.

De reactie van Domeinen Roerende Zaken

Domeinen liet Rita weten dat het als bewaarder van in beslag genomen voorwerpen in opdracht van de officier van justitie handelt. De officier van justitie heeft Domeinen geen opdracht gegeven om de kleding aan Rita terug te geven of om Rita een vergoeding te geven voor de kleding. Daarom verwees Domeinen Rita voor deze klacht naar het OM.

Over de overige kledingstukken en de koptelefoon

Verder liet het OM Rita weten dat het niet kon vaststellen op wiens last de politie de overige kledingstukken in april 2017 aan Saskia heeft gegeven. Volgens het OM had de officier van justitie op 7 maart 2017 voor alle kledingstukken beslist dat deze in bewaring moesten worden gegeven bij Domeinen. Het OM had in elk geval geen aanwijzing dat de teruggave van april 2017 in opdracht van de officier van justitie was gebeurd. Aangezien deze juist kort daarvoor de opdracht had gegeven om kledingstukken in bewaring te geven bij Domeinen. Het OM zag daarom geen aanleiding om te veronderstellen dat het op dit punt onrechtmatig of onbehoorlijk heeft gehandeld.

Over het navigatiesysteem

Het OM is bij de behandeling van de klacht van Rita niet ingegaan op het beslag op het navigatiesysteem.

Wat was de aanleiding voor de klacht bij de Nationale ombudsman?

Rita was het niet eens met de reacties van het OM en Domeinen op haar klachten. Zij vindt dat zij of haar zoon de voorwerpen die bij de doorzoeking van haar woning in beslag zijn genomen terug hadden moeten krijgen. Ten aanzien van de auto bleef zij bij haar klacht dat de vergoeding die zij heeft ontvangen te laag is. Verder klaagde zij erover dat Domeinen haar en haar zoon niet goed heeft geïnformeerd over de mogelijkheid die haar zoon kreeg om het navigatiesysteem op te halen. Zij en haar zoon hebben de brief van Domeinen niet ontvangen.

Daarom diende zij over de gang van zaken een klacht in bij de Nationale ombudsman.

Het standpunt van de politie, het Openbaar Ministerie en Domeinen Roerende Zaken

De politie, het OM en Domeinen hebben naar aanleiding van de klacht van Rita bij de Nationale ombudsman een standpunt over de klacht ingenomen.

Over de auto

Het OM en Domeinen bleven voor de auto bij het standpunt dat zij in de reactie op de klacht van Rita innamen.

Over de vernietiging van de broek en de schoenen

Het standpunt van het Openbaar Ministerie

Als iemand zich bij het OM meldt en stelt dat hij of zij rechthebbende is van een in beslag genomen voorwerp dan beslist het OM over de vraag of diegene als rechthebbende moet worden aangemerkt. Hoe het OM hierop beslist is niet in beleid vastgelegd. In de regel zal het OM degene die stelt rechthebbende te zijn vragen om dit nader te onderbouwen.

In zijn reactie op de klacht van januari 2018 is het OM hierop ingegaan. Het OM stelde zich op het standpunt dat Rita onvoldoende bewijsstukken had aangeleverd waaruit bleek dat zij of haar zoon de rechthebbende van de broek of de schoenen waren.

Het OM heeft het dossier naar aanleiding van het onderzoek van de Nationale ombudsman naar de klacht opnieuw bestudeerd. Daarbij constateerde het OM dat de advocaat van Pascal bij de behandeling van de strafzaak een aankoopbon van de schoenen heeft laten zien. Uit dit bewijsstuk blijkt dat de schoenen zijn betaald met de creditcard van Rita. Het OM is bij de behandeling van de klacht van Rita ten onrechte voorbij gegaan aan dit bewijsstuk. Het OM acht het dan ook redelijk om Rita hiervoor een compensatie aan te bieden. Omdat het aan zijn fout te wijten is dat deze niet aan Rita terug zijn gegeven. Ten aanzien van de broek blijft het OM bij zijn standpunt dat Rita niet met bewijsmiddelen heeft aangetoond dat zij of haar zoon de rechthebbende waren.

Het standpunt van Domeinen Roerende Zaken

Domeinen bewaart de voorwerpen die Domeinen in bewaring heeft gekregen totdat het OM een opdracht geeft om een voorwerp te vernietigen, te verkopen of terug te geven. Domeinen is in dat geval alleen de

bewaarder en handelt in opdracht van het OM. Als iemand zich meldt en zegt rechthebbende te zijn van een voorwerp dat Domeinen bewaart, dan verwijst Domeinen deze persoon naar het OM.

Voor de broek en de schoenen gaf het OM aan Domeinen eerst de opdracht om deze tot drie maanden na de uitspraak van het gerechtshof te bewaren. Na drie maanden kreeg Domeinen de opdracht van het OM om de broek en de schoenen te vernietigen. Domeinen heeft deze opdracht uitgevoerd.

Over de teruggave van de kledingstukken aan de ex-vriendin

Het standpunt van de politie

De politie stelt zich op het standpunt dat Pascal luxegoederen voor zichzelf en Rita heeft gekocht. Dit heeft hij gedaan met geld dat hij heeft verdiend met het plegen van strafbare feiten waar zijn ex-vriendin het slachtoffer van was. Bij de doorzoeking van de woning van Rita heeft de politie luxegoederen in beslag genomen. Het gaat volgens de politie dus om voorwerpen die Pascal heeft gekocht met het geld dat hij met het plegen van de strafbare feiten heeft verdiend. En die hij onder andere aan zijn moeder heeft geschonken. Daarom is Rita volgens de politie nooit eigenaar van deze voorwerpen geweest. Om die reden nam de officier van justitie de beslissing om deze voorwerpen terug te geven aan de rechthebbende. Dat was in dit geval Saskia. Het strafdossier bevat een bericht dat een medewerkster van het OM aan de politie stuurde. In dat bericht staat '[officier van justitie] is akkoord met teruggeven van de kleding en koptelefoon aan [ex-vriendin]'.

Het standpunt van het Openbaar Ministerie

De medewerkster van het OM die het door de politie genoemde bericht over de teruggave van de voorwerpen aan de politie stuurde, is niet meer werkzaam bij het OM. Uit stukken van het OM blijkt dat een klachtbehandelaar van het OM naar aanleiding van de klacht van Rita twee keer via e-mail navraag heeft gedaan bij de officier van justitie die de strafzaak behandelde. Naar aanleiding van de klacht van Rita bij de ombudsman heeft het OM hier opnieuw naar gekeken. Het OM kon echter geen schriftelijke reactie van de officier van justitie vinden. Daarom gaat het OM ervan uit dat de officier van justitie telefonisch heeft gereageerd. En dat zij heeft aangegeven dat zij zich niet kon herinneren dat zij een beslissing tot teruggave van de kledingstukken aan Saskia had genomen. In de registratiesystemen van het OM vond het OM ook geen aanwijzingen dat de teruggave van de voorwerpen had plaatsgevonden in opdracht van de officier van justitie.

Het OM komt tot de conclusie dat de politie na het bericht van de medewerkster van het OM slechts enkele voorwerpen aan Saskia heeft gegeven. Dat was op 1 september 2016. Het is gelet op het voorgaande niet duidelijk in hoeverre de politie de voorwerpen van april 2017 na overleg met of in opdracht van de officier van justitie aan Saskia heeft gegeven.

Over de vernietiging van het navigatiesysteem

Het standpunt van Domeinen Roerende Zaken

In de wet is beschreven wat de bevoegdheden van Domeinen als bewaarder zijn. Hierin is ook beschreven wat Domeinen kan doen als het OM de opdracht geeft om een voorwerp terug te geven, maar wanneer een rechthebbende niet reageert op een bericht hierover. In dat geval moet Domeinen de voorwerpen voor een periode van drie maanden bewaren. Na die drie maanden kan Domeinen het beslag afhandelen alsof het voorwerp verbeurd is verklaard. Dat betekent dat Domeinen het voorwerp mag verkopen of vernietigen. Domeinen heeft het proces rondom de teruggave van voorwerpen geautomatiseerd. Domeinen stuurt een brief aan de rechthebbende met de mededeling dat hij of zij het voorwerp kan ophalen. Als een voorwerp drie maanden na verzending van de brief niet is opgehaald, dan geeft het systeem automatisch een signaal dat Domeinen het voorwerp kan verkopen of vernietigen. Vervolgens voert Domeinen dat uit. Domeinen maakt daarbij geen verdere afweging. Het is niet aan Domeinen om een nadere afweging te maken over de vraag of een voorwerp moet worden vernietigd als het niet binnen drie maanden wordt opgehaald. Het is dus ook niet

aan Domeinen om hierbij rekening te houden met de (emotionele) waarde die een voorwerp voor de rechthebbende heeft. Het zou bovendien onredelijk zijn om alleen een nadere afweging te maken bij voorwerpen met een hogere waarde. De afweging om af te wijken van deze procedure dient volgens Domeinen eventueel door de officier van justitie te worden gemaakt. De officier van justitie is degene die de opdracht tot inbeslagname geeft en bekend is met het strafdossier. Het is ook aan het OM om hierover richtlijnen op te stellen.

Bijlage 2 Lijst met voorwerpen waar de klacht over gaat

1. Een auto
2. Een spijkerbroek
3. Schoenen
4. Een navigatiesysteem
5. Een tas van het merk A
6. Een beige tas van het merk B
7. Een rokje van het merk C
8. Een rokje van het merk D
9. Een rokje van het merk E
10. Een jas van het merk F
11. Een koptelefoon
12. Een zwarte gewatteerde jas van het merk G
13. Een zwarte jas van het merk H
14. Een grijze jas van het merk L

Bijlage 3 Relevante wet- en regelgeving

Wetboek van Strafvordering

Artikel 116, tweede lid

Indien degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen ten overstaan van de rechter-commissaris, de officier van justitie of een opsporingsambtenaar schriftelijk verklaart afstand te doen van het voorwerp, kan de hulpofficier van justitie of het openbaar ministerie:

- a. het voorwerp doen teruggeven aan degene die redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt;
- b. gelasten dat het voorwerp ten behoeve van de rechthebbende in bewaring zal blijven, indien teruggave aan degene die redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt, nog niet mogelijk is;
- c. in geval degene bij wie het voorwerp is in beslag genomen verklaart dat het hem toebehoort, gelasten dat daarmee wordt gehandeld als ware het verbeurd verklaard of onttrokken aan het verkeer.

Artikel 116, derde lid

Wordt een verklaring als bedoeld in het tweede lid niet afgelegd, dan kan het openbaar ministerie de beslissing onder a of b alsnog nemen, indien degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen, zich niet binnen veertien dagen nadat het openbaar ministerie hem schriftelijk kennis heeft gegeven van het voornemen tot zodanige beslissing, daarover heeft beklagd of het door hem ingestelde beklag ongegrond is verklaard. Op het beklag is titel IX van het Vierde Boek van overeenkomstige toepassing.

Artikel 116, zesde lid

De in dit artikel bedoelde beslissingen laten ieders rechten ten aanzien van het voorwerp onverlet.

Artikel 117, eerste lid

De inbeslaggenomen voorwerpen worden niet vervreemd, vernietigd, prijsgegeven of tot een ander doel dan het onderzoek bestemd, tenzij na verkregen machtiging.

Artikel 117, tweede lid

De in het eerste lid bedoelde machtiging kan door het openbaar ministerie worden verleend ten aanzien van voorwerpen

- a. die niet geschikt zijn voor opslag;
- b. waarvan de kosten van de bewaring niet in een redelijke verhouding staan tot hun waarde;
- c. die vervangbaar zijn en waarvan de tegenwaarde op eenvoudige wijze kan worden bepaald.

Ten aanzien van inbeslaggenomen voorwerpen die van zodanige aard zijn dat het ongecontroleerde bezit daarvan in strijd is met de wet of het algemeen belang, wordt slechts machtiging tot vernietiging verleend.

Artikel 118, eerste lid

Een last tot teruggave van een inbeslaggenomen voorwerp dat in bewaring is gegeven, is gericht tot de bewaarder.

Artikel 118, tweed lid

Indien de bewaarder niet aan de last tot teruggave kan voldoen, omdat de bewaring van het voorwerp overeenkomstig de machtiging, bedoeld in artikel 117, tweede lid, dan wel op de wijze voorzien in artikel 118, derde lid, is beëindigd, gaat de bewaarder over tot uitbetaling van de prijs, die het voorwerp bij verkoop door hem heeft opgebracht of redelijkerwijze zou hebben opgebracht.

Artikel 552a, eerste lid

De belanghebbenden kunnen zich schriftelijk beklagen over inbeslagneming, over het gebruik van in beslag genomen voorwerpen, over het uitblijven van een last tot teruggave, over het al dan niet toepassen van de in artikel 116, vierde lid, neergelegde bevoegdheid, over de vordering van gegevens, over de vordering medewerking te verlenen aan het ontsleutelen van gegevens, over de kennisneming of het gebruik van gegevens, vastgelegd tijdens een doorzoeking of op vordering verstrekt, over de kennisneming of het gebruik van gegevens, opgeslagen, verwerkt of overgedragen door middel van een geautomatiseerd werk en vastgelegd bij een onderzoek in zodanig werk, over de kennisneming of het gebruik van gegevens als bedoeld in de artikelen 100, 101 en 114, over de vordering gegevens te bewaren en beschikbaar te houden, alsmede over de ontoegankelijkmaking van gegevens, aangetroffen in een geautomatiseerd werk, bedoeld in artikel 125o, de opheffing van de desbetreffende maatregelen of het uitblijven van een last tot zodanige opheffing.

Besluit inbeslaggenomen voorwerpen

Artikel 10, derde lid

Onder de voorwerpen, bedoeld in artikel 117, tweede lid, onder b, van het Wetboek van Strafvordering, waarvan de kosten van de bewaring niet in een redelijke verhouding staan tot hun waarde, zijn in ieder geval begrepen:

- 1°. motoren en auto's of onderdelen daarvan met een waarde van minder dan € 600;
- 2°. fietsen en bromfietsen of onderdelen daarvan met een waarde van minder dan € 120;
- 3°. hulpmiddelen bij de jacht of het stropen.

4. Onder de voorwerpen, bedoeld in artikel 117, tweede lid, onder c, van het Wetboek van Strafvordering, die vervangbaar zijn en waarvan de tegenwaarde op eenvoudige wijze kan worden bepaald, zijn in ieder geval begrepen:

1°.dieren die met het oog op de van die dieren afkomstige produkten worden gehouden, behoudens de dieren bedoeld in de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantesoorten;

2°.audio- en video-apparatuur;

3°.computers;

4°.motoren en auto's met een waarde van meer dan € 600 en minder dan € 3.000.

Artikel 11, derde lid

De bewaarder houdt het voorwerp, waarvan de teruggave is gelast, ter beschikking van de rechthebbende, totdat deze daarop aanspraak maakt, doch niet langer dan drie maanden nadat opdracht tot teruggave is verkregen.

Artikel 12

De bewaarders zijn na het verstrijken van de termijn bedoeld in artikel 11, derde lid, bevoegd met betrekking tot voorwerpen, ten aanzien waarvan het niet mogelijk is gebleken de last tot teruggave uit te voeren omdat de rechthebbende geen aanspraak heeft gemaakt op afgifte, te handelen op dezelfde wijze als met betrekking tot verbeurd verklaarde voorwerpen.

Toelichting op artikel 12¹⁴

Toegevoegd is een nieuw vierde lid, waarin wordt bepaald dat voorwerpen, ten aanzien waarvan een last tot teruggave is gegeven, doch waarop niet tijdig (binnen drie maanden ingevolge artikel 11, derde lid) door de bekende rechthebbende aanspraak wordt gemaakt, worden behandeld als verbeurd verklaarde voorwerpen. Uitgangspunt is dat van de overheid voldoende inspanning mag worden verwacht om de bekende rechthebbende (de oorspronkelijk beslagene of iemand wiens recht op het voorwerp evident aannemelijker werd geacht) op de hoogte wordt gebracht dat het voorwerp aan hem ter beschikking staat. Indien deze evenwel binnen drie maanden nadat de opdracht tot teruggave is verstrekt geen aanspraak op afgifte maakt, moet worden aangenomen dat hij daarop geen prijs stelt.

¹⁴ Het Besluit van 27 december 1995, houdende vaststelling van een algemene maatregel van bestuur tot uitvoering van de artikelen 117, eerste tot en met derde lid, en 118 van het Wetboek van Strafvordering betreffende de bewaring van inbeslaggenomen voorwerpen (Besluit inbeslaggenomen voorwerpen)